

Aan de staatssecretaris van  
Sociale Zaken en Werkgelegenheid  
Mevrouw drs. J. Klijnsma  
Postbus 90801  
2509 LV DEN HAAG

datum	kenmerk	Telefoonnummer
17 december 2013	RvB 205/13/NV/jvr	020-656 4812

Onderwerp: Uitvoeringstoets *Besluit regels hoofdverblijf in dezelfde woning AOW*

Mevrouw de Staatssecretaris,

Met uw brief van 5 november 2013 (kenmerk: 2013-0000150843) verzoekt u mij om het concept *Besluit regels hoofdverblijf in dezelfde woning AOW* te beoordelen op uitvoerbaarheid. Dit besluit stelt regels ten aanzien van hetgeen wordt verstaan onder "het hebben van het hoofdverblijf in dezelfde woning". Het besluit geeft een nadere uitwerking van het wetsvoorstel *Twee-woningen-regel*, waarover de SVB op 23 oktober 2013 een uitvoeringstoets heeft uitgebracht.

Tevens heeft de SVB kennisgenomen van uw brief aan de Tweede Kamer van 8 november 2013, waarin u aankondigt dat u de SVB zal vragen om te anticiperen op de aangekondigde wetgeving vanaf het moment dat het wetsvoorstel openbaar wordt. Naar aanleiding van deze brief is bezien of de SVB de twee-woningen-regel eerder zou kunnen uitvoeren dan per de beoogde inwerkingtredingsdatum van 1 mei 2014.

### **Uitvoerbaarheid**

Met het wetsvoorstel en het ontwerpbesluit wordt de uitvoerbaarheid en de handhaafbaarheid van de AOW vergroot. Het verheugt me dat u op de inwerkingtreding wil anticiperen vanaf het moment dat het wetsvoorstel openbaar wordt. Hiermee wordt een overbruggingsperiode voorkomen waarin de nieuwe twee-woningen-regel wel bekend is, maar niet inwerking is getreden.

De SVB acht het ontwerpbesluit Regels hoofdverblijf in dezelfde woning AOW uitvoerbaar. Een aantal juridische opmerkingen over het ontwerpbesluit en de nota van toelichting vindt u in bijlage 1.

De SVB wijst er op dat de twee-woningen-regel alleen geldt voor de AOW. Klanten die op grond van de nieuwe regeling voor de AOW als ongehuwd worden aangemerkt, zullen voor de Anw en de AIO nog steeds als gehuwd worden aangemerkt. Dit kan tot onduidelijkheid of onbegrip leiden bij klanten. Hier ligt voor de SVB een uitdaging in de communicatie. De SVB gaat graag met u in gesprek om de reikwijdte van de twee-woningen-regel nader te verkennen.



### Handhaafbaarheid

De nieuwe regeling maakt het mogelijk de controle op de naleving van de bepalingen in de AOW inzake de leefvorm te verbeteren en meer gericht en proportioneel uit te voeren. Personen die hun eigen woning hebben aangehouden en ook verder voldoen aan de criteria van de regeling behoeven niet meer bevestigd te worden op de mate waarin zij hun huisvesting feitelijk met een ander delen. Daardoor kunnen onderzoeken die soms een aanzienlijke impact hebben op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen achterwege blijven. Tevens wordt voorkomen dat dergelijke situaties soms, terwijl betrokkenen te goeder trouw zijn, als fraude moeten worden aangemerkt en gesanctioneerd met een aanzienlijke boete en soms zelfs strafrechtelijk onderzoek.

Wanneer pensioengerechtigden voldoen aan de twee-woningen-regel zal de SVB waar nodig controle verrichten op de juistheid van de informatie van de klant daarover en op het blijven voldoen aan de criteria. De SVB zal daartoe in 2014 in een beperkt aantal 'tweewoningensituaties' een controle achteraf verrichten. Deze controle moet uitwijzen of en in welke mate er een structurele controle, al dan niet steekproefsgewijs, moet worden ingevoerd. Dat waarborgt dat de SVB alleen controleert indien en voor zover dat nodig is, en de belasting daarvan voor haar klanten tot een minimum beperkt blijft.

Speciale aandacht vergen de in het buitenland wonende klanten. De handhaafbaarheid van de regeling is in het buitenland minder dan in de Nederlandse situatie, mede door het veelal ontbreken van een (betrouwbare) bevolkingsadministratie.

Er zijn nu ca. 1.500 ongehuwde personen die worden aangemerkt als gehuwd, waarvan de partner op een ander adres is ingeschreven in de GBA. Op basis van steekproefcontroles is de inschatting dat ongeveer 10.000 gerechtigden in een vergelijkbare situatie verkeren maar dit niet aan de SVB hebben gemeld, waardoor deze personen bij de SVB als ongehuwd bekend zijn. Door de nieuwe twee-woningen-regel zullen deze klanten in het vervolg veelal niet langer als gehuwd moeten worden aangemerkt. Daardoor wordt de omvang van het handhavingsrisico teruggedrongen. De inhoudelijke handhavingsrisico's zullen ook wijzigen door de nieuwe voorwaarden. Periodiek zal beoordeeld moeten worden of de kosten voor de eigen woning worden gedragen, of de woning direct beschikbaar is en er niemand anders op dit adres woont.

### Invoering en invoeringsdatum

Om deze wijziging te realiseren is aanpassing van de ICT- systemen noodzakelijk om de relatie tussen de twee personen die op grond van de nieuwe regeling voor de AOW als ongehuwd worden beschouwd goed te kunnen registreren. Tevens dienen instructies, informatiemateriaal e.d. te worden aangepast. Ook dienen medewerkers goed te worden opgeleid. De SVB heeft enige tijd nodig om deze voorbereidingen te treffen.

De SVB acht invoering per 1 mei 2014 mogelijk. Indien u de SVB verzoekt te anticiperen vanaf het moment dat het wetsvoorstel aan de Tweede Kamer wordt aangeboden, zullen de aanpassingen aan de systemen nog niet zijn gerealiseerd. Hiervoor zal dan een zogeheten *workaround* moeten worden ontwikkeld. Met de nodige inspanning kan de SVB vanaf de gewenste datum op de twee-woningen-regel anticiperen, onder voorwaarde dat de SVB tijdig het verzoek tot anticiperen van u ontvangt.

Klanten die nu als gehuwd worden aangemerkt en mogelijk onder de nieuwe regeling vallen, worden vanaf het moment van inwerkingtreding (of het anticiperen hierop) aangeschreven. Aanpassing van het recht zal daarna plaatsvinden met terugwerkende kracht tot het moment van inwerkingtreding.

### **Uitvoeringskosten**

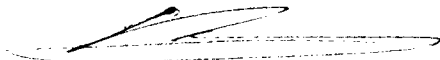
De eenmalige uitvoeringskosten worden geraamd op ongeveer € 300.000. Een toelichting op de eenmalige uitvoeringskosten treft u aan in bijlage 2.

De structurele uitvoeringskosten zullen door de twee-woningenregel naar verwachting lager worden. In het tijdsbestek waarin deze uitvoeringstoets werd afgerond is het niet mogelijk gebleken om de precieze besparingen op de structurele uitvoeringskosten van de SVB als gevolg van de invoering van de twee-woningen-regel vast te stellen. Dit vanwege de samenhang met andere voorgenomen maatregelen met betrekking tot de gezamenlijke huishouding (zorg- en huisvestingscriterium) en de invoering van kostendelersnorm. De SVB zal medio februari 2014 een voorstel aan u voorleggen voor de totale besparingen op de structurele uitvoeringskosten als gevolg van alle voorgenomen maatregelen met betrekking tot de gezamenlijke huishouding en kostendelersnorm.

Voor vragen over of een toelichting op de uitvoeringstoets kan contact opgenomen worden met dhr. M. Tielen ([MTielen@svb.nl](mailto:MTielen@svb.nl) / 020 - 656 5374).

Ik vertrouw erop u hiermee van dienst te zijn geweest, en stel het op prijs binnen 6 weken uw reactie te ontvangen.

Hoogachtend,



mw. drs. N.A. Vermeulen MBA  
voorzitter Raad van Bestuur

Bijlagen: 2



## Bijlage 1 – juridisch commentaar op het ontwerpbesluit en nota van toelichting

In het wetsvoorstel twee-woningen-regel vervalt de bepaling in de AOW voor de zogeheten zorgrelatie. Op grond van deze bepaling kunnen personen met een zorgrelatie die feitelijk een gezamenlijke huishouding voeren nu nog steeds recht hebben op een pensioen voor een ongehuwde. Deze personen zullen na de inwerkingtreding van de wetswijziging vallen onder de twee-woningen-regel. In het besluit worden echter andere eisen gesteld dan in de huidige bepaling over de zorgrelatie. Daardoor zullen mogelijk niet alle personen, die nu een zorgrelatie hebben in de zin van de AOW, voldoen aan de criteria voor de twee-woningen-regel. In die situatie zal het pensioen voor een alleenstaande (70%) moeten worden omgezet in een pensioen voor een gehuwde (50%). Hiervoor is ook geen overgangsbepaling opgenomen.

Indien in de woning van een van de betrokken personen een meerderjarig kind woont dat nog studeert kan de twee-woningen-regel niet worden toegepast. In het wetsvoorstel WWB Maatregelen 2014 en andere wetten (invoering kostendelersnorm) worden studerende meerderjarige kinderen niet als kostendeler aangemerkt. De SVB geeft u in overweging een soortgelijke bepaling op te nemen met betrekking tot de twee-woningen-regel.

Het besluit geldt alleen voor de AOW. Het in het besluit gemaakte onderscheid tussen pensioengerechtigden en andere meerderjarigen is daarom overbodig. De aanhef van artikel 2, lid 1 zou als volgt kunnen luiden:

“1. Een pensioengerechtigde die met een andere ongehuwde meerderjarige persoon, anders dan een bloedverwant in de eerste graad, zijn hoofdverblijf heeft in een woning wordt voor de toepassing van artikel 1, vierde en vijfde lid, aanhef, van de Algemene Ouderdomswet in ieder geval geacht niet met die persoon zijn hoofdverblijf in die woning te hebben als ieder van hen:”

Het steeds vermelden in de nota van toelichting dat bij toepassing van de regeling één van de twee personen pensioengerechtigd moet zijn, is daarom eveneens overbodig.

In artikel 2, lid 1, onder a, moet het woord “hun” worden vervangen door: “zijn”. Door het woord “hun” kan de suggestie ontstaan dat de regeling van toepassing is als de twee betrokkenen samen twee woningen hebben. De SVB begrijpt de regeling echter zo dat de betrokkenen ieder apart een woning ter beschikking moeten hebben. De SVB verzoekt tevens om verduidelijking van de tweede zin in alinea 4 van paragraaf 1 in de nota van toelichting.

Artikel 3 bevat overgangsrecht. De structuur van dit overgangsrecht is als volgt. Het eerste lid van artikel 3 bevat de hoofdregel dat de nieuwe regeling niet van toepassing is als aan de pensioengerechtigde een toeslag wordt betaald. Het tweede lid van artikel 3 geeft een uitzondering op het eerste lid. De pensioengerechtigde en zijn echtgenoot kunnen de SVB verzoeken om de nieuwe regeling wel op hen van toepassing te laten zijn.

Het is duidelijk welk rechtsgevolg intreedt als een verzoek op grond van artikel 3, lid 2, wordt ingediend; het ouderdomspensioen van de pensioengerechtigde wordt herzien van een gehuwdenpensioen (50%) met een geringe toeslag naar een ongehuwdenpensioen (70%). Het is de SVB echter niet duidelijk welke

rechtsgevolgen zich op termijn voordoen. Indien het inkomen van de echtgenoot wegvalt, kan het verzoek dan worden ingetrokken zodat de hoofdregel weer van toepassing wordt?

Het derde lid van artikel 3 bepaalt dat de ongehuwde pensioengerechtigde die recht zou hebben op een toeslag en voor wie dat recht, als gevolg van de toepassing van de nieuwe regeling, niet ontstaat, samen met zijn echtgenoot een verzoek kunnen indienen bij de SVB om de regeling niet toe te passen.

Onduidelijk is wat wordt bedoeld met “de ongehuwde pensioengerechtigde die recht zou hebben op een toeslag”. Is dat uitsluitend de persoon die na inwerkingtreding van de nieuwe regeling voor het eerst recht krijgt op een ouderdomspensioen en daarbij behorende toeslag of is dat tevens de persoon die ten tijde van de inwerkingtreding van de nieuwe regeling recht heeft op een ouderdomspensioen maar geen recht heeft op een toeslag vanwege het inkomen van de echtgenoot? Kan bij het wegvallen van dat inkomen alsnog op grond van artikel 3, lid 3, worden verzocht om toepassing van de regeling achterwege te laten? De SVB verzoekt de redactie van met name het tweede en derde lid van artikel 3 opnieuw te bezien en in de nota van toelichting expliciet aandacht te besteden aan de vragen van de SVB. Om de leesbaarheid te verhogen geeft de SVB in overweging om bij de toelichting op de overgangsbepaling minder aandacht te besteden aan de materiële gevolgen in termen van, bijvoorbeeld, uitkeringshoogte en meer aandacht aan de afbakening van de in artikel 3 bedoelde situaties.

In de eerste alinea van paragraaf 2 van de nota van toelichting staat dat de SVB als uitvoerder van de AOW een zekere mate van beleidsvrijheid zou hebben. Dit suggereert dat de SVB een discretionaire bevoegdheid heeft die door de bestuursrechter marginaal wordt getoetst. De SVB wijst erop dat daarvan bij de gezamenlijke huishouding geen sprake is. De bestuursrechter toetst steeds integraal of een gezamenlijke huishouding aanwezig is en hoeft in voorkomende gevallen niet te motiveren waarom hij zijn beoordeling van de feiten in de plaats stelt van die van de SVB.

## Bijlage 2 – toelichting op eenmalige uitvoeringskosten

	Aantal	Uren	Tarief	Kosten 2014 implementatie
<i>Project management</i>		65	€ 69	€ 4.485
<i>Systeemaanpassing</i>		225	€ 99	€ 22.275
<i>Paradocs, Website, Brieven, brochures</i>		425	€ 69	€ 29.325
<i>Ontwikkelen en geven opleiding</i>		480	€ 69	€ 33.120
<i>(Her)beoordelingen</i>	1500	750	€ 49	€ 36.750
<i>Stoppen lopende verrekeningen boeten</i>	1200	902	€ 53	
<i>Brieven en beschikkingen</i>	3000		€ 0,50	€ 1.500
<i>Behandelen reacties</i>	75	9	€ 49	€ 429
<i>Bezwaarzaken</i>	15	902	€ 53	€ 4.770
<i>Beroepszaken</i>	1,5	18	€ 74	€ 1.332
<i>Volgen opleiding</i>	3100	2,3 fte	€ 49	€ 151.900
<i>Extra uitval aanvragen</i>				
<i>Extra onderzoek</i>				
<b>Totaal</b>				<b>€ 300.585</b>

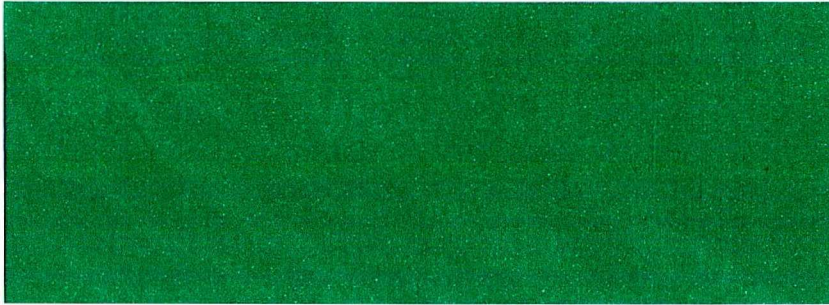


Sociale Verzekeringsbank

Raad van Bestuur

Postbus 1100, 1180 BH Amstelveen

TNT Post  
Port betaald  
Port Payé  
Pays-Bas



A11FP 250914001

